

IKT mix advies MENTES

Gebaseerd op:

- ✳ IKT mix - analytische nota onderzoek 2015
- ✳ IKT mix - eindrapport experiment 2017-2018
- ✳ Brochure IKT mix Kind en Gezin

Na overleg met Kind en Gezin.

MENTES raadt aan om bij de overweging en/of toepassing van IKT mix zich steeds te laten ondersteunen. Dit document kan slechts gebruikt worden in het kader van een degelijke ondersteuning en kan bijgevolg niet op zichzelf stand ter vervanging van ondersteuning gebruikt worden.

Regelgeving: IKT mix toegestaan vanaf april 2020

<https://www.kindengezin.be/kinderopvang/sector-babys-en-peuters/subsidies-en-financieel/ikt-mix/>

Voorwaarden:

- ✳ Voldoende beleidsvoerend vermogen hebben.
- ✳ Beleid over de aanpak bij het hanteren van twee prijssystemen.
- ✳ Slechts één schriftelijke overeenkomst per gezin.
- ✳ De dienstverlening moet op alle plaatsen gelijk zijn.
- ✳ Ouders moeten de mogelijkheid hebben om door te schuiven naar IKT plaatsen.
- ✳ De wettelijke voorrangsgroepen voor IKT blijven gelden.
- ✳ Ouders die volgens inkomen betalen, kunnen niet verplicht worden over te schakelen naar een vrije prijs.
- ✳ Melding van IKT mix aan Kind en Gezin.

Voorwaarden die wettelijk worden vastgelegd:	Reden of motivatie
Beleidsvoerend vermogen	Het werken met twee prijssystemen is niet eenvoudig. Er moet met heel wat rekening gehouden worden. Het vraagt administratieve vaardigheden en een heel duidelijke en eenduidige communicatie naar ouders. Je moet hierover een beleid voeren en dit opnemen in je huishoudelijk reglement.
Het aanbod op de plaatsen met vrije prijs (moet hetzelfde zijn als op de plaatsen met IKT)	Deze voorwaarde voorkomt dat de perceptie ontstaat dat er plaatsen zijn voor 'arme'

	gezinnen en plaatsen voor 'rijke' gezinnen met een verschillend aanbod.
De onmogelijkheid om de twee prijssystemen, binnen dezelfde opvangovereenkomst, te combineren (één kind = één tarief).	Deze voorwaarde houdt het administratief en organisatorisch eenduidig voor ouders, organisator en subsidiërende overheid. Het voorkomt ook mogelijke fraude.
Ouders moeten in bepaalde situaties de mogelijkheid hebben om door te schuiven naar IKT plaatsen.	Gezinnen die het meest nood hebben aan een tarief volgens inkomen, kunnen bij voorrang doorschuiven naar plaatsen met inkomenstarief. Je moet een sociaal beleid voeren.
Kind en Gezin is op de hoogte van het gebruik van IKT mix in de opvang.	Het gebruik van IKT mix heeft gevolgen voor de bezettingsberekening en voor de opvolging van de andere subsidievoorwaarden.

Onderzoek in 2015: Oproep van UnieKO

Reden voor onderzoek:

- ★ Wie al IKT plaatsen heeft, kan enkel uitbreiden met nieuwe IKT plaatsen. Dit zet een rem op het ondernemerschap.
- ★ Mogelijks beschikbare extra ruimte om extra plaatsen te creëren blijft onbenut.

Conclusie:

Als algemene conclusie uit dit onderzoek kunnen we stellen dat er noch bij organisatoren, noch bij ouders, noch bij lokale besturen een breed draagvlak is voor een systeem van IKT mix. Organisatoren geven aan dat IKT (overal en algemeen) voorbehouden zou moeten zijn aan ouders met een laag inkomen. De meeste ouders geven de voorkeur aan een IKT plaats. De weinige ouders die toch voor een plaats met vrije prijs kiezen of noodgedwongen op zo'n plaats terecht komen, zijn echter, tegen de verwachting in, niet massaal geneigd om toch nog naar een IKT plaats op zoek te gaan.

Doelen van IKT mix

- ⇒ Financiële leefbaarheid
- ⇒ Groter aanbod kindplaatsen
- ⇒ Meer sociale verscheidenheid in de opvang

Ondersteuning

Het werken met IKT mix houdt een aantal risico's en keuzes in waar de organisator mee wordt geconfronteerd. Vooreerst is er het financiële risico: vanaf wanneer is IKT mix rendabel? Moet er extra personeel worden ingeschakeld? Verder moet de organisator het systeem duidelijk communiceren aan de ouders, het huishoudelijk reglement aanpassen en werken met een dubbel tarief- en registratiesysteem. De organisator moet ook beslissen wie precies in welk tarief terecht komt en of kinderen al dan niet kunnen verschuiven van het ene tarief naar het andere en onder welke voorwaarden.

Het is van belang dat organisatoren hierbij goed worden geïnformeerd en ondersteund, door Kind en Gezin en partners in ondersteuning, waaronder MENTES.

Advies

Algemeen beleid en administratie

- ✳ IKT mix is toegestaan in de regelgeving voor situaties die zich daartoe lenen.
- ✳ Er kunnen niet meer plaatsen gecreëerd worden door IKT mix dan toegestaan in de vergunning (cfr verslag infrastructuur Zorginspectie).
- ✳ Een organisator kan zich bij de beslissing en toepassing van IKT-mix laten bijstaan door MENTES, indien deze behoort tot de prioritaire doelgroep.
- ✳ IKT mix kan tot bijkomende administratieve taken leiden. Het advies is om dit niet te complex te maken door bijvoorbeeld gezinnen te laten wisselen van systemen, tenzij hier sociale redenen voor zijn. Best worden de criteria hiervoor vooraf opgemaakt en gecommuniceerd naar ouders, personeel en betrokkenen.

Financieel

- ✳ Bij de opmaak van het financieel plan kan het startkompas van UNIZO gebruikt worden. <https://www.unizo.be/kinderopvang/starten>
- ✳ Er moet worden bekeken welke investeringen moeten gebeuren om IKT mix te realiseren.
- ✳ Er moet worden bekeken welke kosten samenhangen met de toepassing van IKT mix.
- ✳ Er kan worden samengewerkt met een bedrijf, lokaal bestuur of openbare instelling die de vrije prijs plaatsen inkoopt (derde betalerssysteem).
- ✳ De algemene adviezen betreffende prijsbepaling blijven ook hier van toepassing (buurtonderzoek, concurrentie, effectieve nood aan kinderopvang ...). [http://www.voorzet.be/assets/starterswijzer---tool--hoe-meet-ik-de-nood-aan-kinderopvang--\(1\).pdf](http://www.voorzet.be/assets/starterswijzer---tool--hoe-meet-ik-de-nood-aan-kinderopvang--(1).pdf)
- ✳ De prijs voor de vrije prijs plaatsen zal voor het invullen van de plaatsen (dus ten opzichte van gezinnen) in de meeste gevallen idealiter liggen rond het IKT maximum, vermeerderd met de kinderopvangtoeslag. Echter dient dan nog te worden berekend of dit financieel rendabel is. Hier moet bekeken worden over publiek is (binnen en buiten het bestaande cliënteel) die het maximum IKT (zouden) betalen.

- ✳ Een wijziging naar IKT-mix is ook een wijziging aan het financieel plan. Is IKT mix rendabel in deze specifieke situatie?
- ✳ Het personeel moet dezelfde loon- en arbeidsvoorwaarden krijgen, ongeacht voor welke “plaatsen” zij werken. Deze personeelskost moet opgenomen worden in het financieel plan.
- ✳ IKT-mix vraagt een aanpassing van de administratie. De eventuele extra administratieve last dient te worden meegerekend in het financieel plan.
- ✳ De meest optimale verhouding tussen IKT-plaatsen en vrije prijs-plaatsen dient te worden berekend voor de specifieke situatie, rekening houdend met de toegekende subsidie, het totaal aantal vergunde plaatsen en de ratio kind-begeleider.
- ✳ Het dient vooraf bepaald en gecommuniceerd te worden wat er exact inbegrepen is in het tarief vrije prijs en welke eventuele bijkomende kosten er nog kunnen zijn. Dit kan anders zijn bij het IKT, waar men moet rekening houden met de regelgeving hieromtrent.

Gezinnen en kinderen

- ✳ Er mag geen enkel verschil zijn in kwaliteit of aanbod voor de kinderen/plaatsen met vrije prijs ten opzichte van de kinderen/plaatsen met IKT.
Ouders en publieke opinie zijn niet gewonnen voor het leveren van een andere (lees: betere) service op de plaatsen met vrije prijs (cfr onderzoek). Men wil dat kinderen in IKT en op plaatsen met vrije prijs zonder onderscheid door elkaar worden opgevangen. Hier stelt zich een paradox: de plaatsen met vrije prijs zijn mogelijks duurder voor de ouders, maar leveren de organisator minder opbrengst op, door het ontbreken van subsidies.
- ✳ Er is een vooraf bepaald en gecommuniceerd beleid (huishoudelijk reglement) over het toekennen van de plaatsen met IKT en de plaatsen met vrije prijs. Dit beleid vraagt een grondige voorbereiding rekening houdend met alle mogelijke scenario's.
- ✳ Er wordt een visie uitgewerkt betreffende de meerwaarde van IKT-mix. Deze wordt gecommuniceerd naar ouders, de buurt, personeel, en andere betrokkenen.
- ✳ Overschakelen van vrije prijs naar IKT kan wel, bv omwille van financiële problemen, verlies van werk, ... maar hou rekening met het algemeen advies om dit administratief niet te complex te maken en hierover vooraf duidelijk te communiceren naar ouders en betrokkenen. Een gezin dat voldoet aan de voorrangscriteria krijgt voorrang op de IKT plaats op een gezin die zou kunnen doorschuiven van een vrije prijs plaats, zolang de 20% niet gehaald is.
- ✳ Het is af te raden om ouders zelf te laten beslissen voor welk prijssysteem ze kiezen. Dit beleid dient vooraf grondig te zijn uitgewerkt, inclusief het wachtlijstbeleid. Dit wachtlijstbeleid kan rekening houden met de toegestane 120% bezetting voor de IKT plaatsen, maar dient ook rekening te houden met de verplichte voorrangsregels.
- ✳ Ouders die de vrije prijs betalen, hebben recht op de kinderopvangtoeslag. Dit kan een extra administratieve last betekenen.

Aanverwante regelgeving

- ✳ De subsidie voor ruimere openingsmomenten is ook toegankelijk voor de plaatsen met vrije prijs.
- ✳ De subsidie individuele inclusieve kinderopvang is ook toegankelijk voor de plaatsen met vrije prijs.

- ✱ Voor de berekening van de bezetting op de plaatsen structurele inclusieve opvang tellen ook de kinderen met een specifieke zorgbehoefte op een plaats met vrije prijs mee.
- ✱ Voor de plaatsen met subsidie voor dringende kinderopvang, moet je inkomenstarief aanrekenen.
- ✱ In de berekening van de 20% voorrangsgroepen dienen alle plaatsen te worden meegerekend, zowel de IKT plaatsen als de vrije prijs plaatsen.

Aandachtspunt	Reden of motivatie
De mogelijkheid bestaat om ook een 'omgekeerde' IKT mix, het aanbieden van IKT plaatsen bovenop bestaande plaatsen met vrije prijs, uit te bouwen.	Dit geeft de kans aan organisatoren om meer geleidelijk te groeien (binnen IKT). Hierbij dient rekening gehouden te worden met de onzekerheid over nieuwe uitbreidingsrondes.
De organisator moet de te verwachten financiële impact van het toepassen van IKT vooraf grondig uitklaren voor de eigen situatie.	IKT mix leverde in het proefproject geen merkelijk economisch of financieel voordeel op voor de organisator. Het brengt integendeel een financieel risico met zich mee, waardoor mogelijk plaatsen zullen verloren gaan. In het proefproject bleek dat IKT mix slechts (licht) rendabel kan zijn in specifieke situaties zoals wanneer het gaat om een klein aantal plaatsen, wanneer men geen bijkomende medewerkers moet aanstellen. In het proefproject bleek ook dat niet evident is te werken met derde betalers.
De organisator moet de te verwachten administratieve impact van het toepassen van IKT vooraf grondig uitklaren voor de eigen situatie.	Uit het IKT mix proefproject bleek dat het toepassen van IKT mix in één opvanglocatie voor een organisator aanzienlijk meer (administratief) werk met zich meebrengt, als daar zijn: het aanpassen van het huishoudelijk reglement, het informeren van de ouders en het hanteren van een dubbel tariefsysteem.

Argumenten voor IKT mix

- ✳ Extra plaatsen met vrije prijs toelaten, maakt voor de organisator een meer optimale indeling van de leefgroepen toe. Bijvoorbeeld wanneer men over te weinig gesubsidieerde plaatsen beschikt voor de ruimte die aanwezig is.

Tegenargumenten

- ✳ Plaatsen met vrije prijs zijn weinig rendabel: De prijs die hiervoor kan worden gevraagd ligt weliswaar hoger dan de gemiddelde ouderbijdrage in IKT, maar is nog steeds niet voldoende om alle kosten te dekken. Dit blijkt vooral wanneer voor deze bijkomende plaatsen extra personeel moet worden ingezet.
- ✳ Plaatsen met vrije prijs kunnen moeilijk in te vullen zijn, wanneer het potentiële publiek deze prijs niet kan betalen (cfr buurtonderzoek en nood aan kinderopvang).
- ✳ Het verschil in tarief kan een gevoel van oneerlijkheid bij de ouders veroorzaken.
- ✳ Het is niet eenvoudig om een sociale mix te bereiken, tenzij hier een degelijk beleid voor gevoerd wordt dat rekening houdt met alle bovenstaande financiële en administratieve adviezen, inclusief de communicatie hierover.
- ✳ De IKT mix creëert meer administratie.
- ✳ IKT mix creëert geen voorrang of extra kansen bij een nieuwe subsidieronde.
- ✳ Er bestaat een risico dat vrije prijs plaatsen in IKT-mix zogenaamde doorschuif- of wachtlijstplaatsen worden.